

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 136/2017
04.05.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Горан Петровић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ ..., чији је пуномоћник Александар Бугарин, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2737/16 од 18.10.2016. године, у седници одржаној 04.05.2017. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2737/16 од 18.10.2016. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Рашки П1 1360/13 од 06.03.2014. године, ставом првим изреке, поништено је решење председника Управног одбора туженог број ... од 10.08.2011. године и наложено је туженом да тужиљу врати у радни однос и распореди на послове који одговарају њеној стручној спреми. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове поступка од 197.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2737/16 од 18.10.2016. године, одбијена је жалба туженог и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је одлучујући о ревизији туженог, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 и 55/14), нашао да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној

дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се ревизија може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужилца је била запослена код туженог на пословима ..., а на основу уговора о раду од 10.03.2011. године. Спорним решењем председника Управног одбора туженог број ... од 10.08.2011. године тужилци је отказан уговор о раду, с обзиром да је проглашена технолошким вишком, због организационих и економских промена код туженог. Одлуком Управног одбора туженог од 29.06.2011. године усвојена је нова организациона структура и утврђени су послови који се укидају. Тужени је донео Програм решавања вишка запослених 06.08.2011. године и утврдио да од 113 запослених на дан доношења Програма, престала је потреба за радом 14 запослених, због смањења потребног броја извршилаца на одређеним пословима и укидања одређених радних места, па је саставни део Програма списак запослених за чијим радом је престала потреба, између којих и за радом тужилце. Такође је утврђено да тужени није могао да тужилци обезбеди премештај на друге послове, рад код другог послодавца, преквалификацију, доквалификацију, рад са скраћеним радним временом, као и друга права у складу са законом, општим актом и уговором о раду. Тужилци је исплаћена зарада и друга примања која је остваривала до дана престанка радног односа, као и отпремнина од 325.208,32 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев и поништили решење туженог од 10.08.2011. године, с обзиром да не садржи конкретне разлоге због којих је тужилца проглашена технолошким вишком, односно који су критеријуми били примењени при одлучивању ко ће од запослених бити проглашен технолошким вишком.

Неосновани су наводи и разлози ревизије туженог којима се правноснажна пресуда побија због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 179. тачка 9. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05, 61/05 и 54/09), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Наведеном одредбом је прописано да постоји оправдан разлог за отказ који се односи на потребе послодавца ако услед технолошких, економских или организационих потреба престане потреба за обављањем одређеног посла, као и када дође до смањења обима посла. Оваквом формулацијом закон разликује две ситуације, једну када због насталих промена дође до укидања одређених служби или радних места и престанка потребе за обављањем одређеног посла или када дође до смањења обима посла и тиме до смањеног броја извршилаца на одређеним пословима. У другом случају потребно је да се изврши избор запослених који су вишак и за чијим радом престаје потреба. Када се одређени послови обављају од стране више извршилаца у складу са постојећом систематизацијом, смањење њиховог броја новом систематизацијом и утврђивање вишка запослених, односно одређивање запосленог коме радни однос престаје мора да буде извршено на основу одређеног критеријума који искључује сваку

произвољност, волунтаризам и дискриминацију. За постојање и оправданост овог законског разлога престанка радног односа и отказа уговора о раду запосленом од стране и на иницијативу послодавца мора да постоје стварне и објективне околности, односно послодавац нема дискреционо право да без одређеног критеријума сам одлучи који запослени представљају вишак, већ напротив, одређивање лица која представљају вишак од више извршилаца на истом радном месту, без примене критеријума, такву одлуку чини незаконитом.

У конкретном случају, Програмом решавања вишка запослених од 06.08.2011. године уврђено је да тужени има 113 запослених, да је измењеним актом о систематизацији од 29.06.2011. године смањен број извршилаца на појединим пословима, а да су укинута радна места „касир“ и „сарадник за опште и помоћне делатности“, тако да је због смањења потребног броја извршилаца на одређеним пословима и укидања наведених радних места престала потреба за радом 14 запослених. Према наведеном Програму на радном месту „...“, на које је тужиља била распоређена, смањен је број извршилаца са пет на потребних три. Поред тога, ставом VI наведеног Програма предвиђени су критеријуми за одређивање вишка запослених и то полазне основе (укидање послова и смањење броја извршилаца на појединим пословима) и критеријуми (основни: резултати рада и допунски: имовно стање, социјално стање, здравствено стање запосленог и чланова његове породице и дужина стажа осигурања).

Одредбом члана 155. став 1. тачка 4. Закона о раду, прописано је да програм решавања вишка запослених садржи критеријуме за утврђивање вишка запослених.

У образложењу спорног решења од 10.08.2011. године је наведено да су одлуком Управног одбора утврђени поједини послови који се укидају, тако да је престала потреба за радом тужиље која је обављала те послове, али из побијаног решења се не може утврдити по основу којих критеријума је тужиља проглашена за вишак, а не остали извршиоци на радном месту .... Тужени послодавац је на основу члана 155. став 1. тачка 4. Закона о раду утврдио критеријуме у Програму решавања вишка запослених од 06.08.2011. године, али он има обавезу и да те критеријуме примени. Тужиљи је отказан уговор о раду због престанка потребе за њеним радом услед организационих промена и смањења броја извршилаца, без јасних критеријума и давања разлога зашто је баш она оглашена вишком од пет извршилаца на истим пословима према дотадашњој систематизацији. Према утврђеном чињеничном стању, одлуци о престанку потребе за радом тужиље и отказу уговора о раду није претходило њено поређење са осталим извршиоцима на истим пословима, било у погледу оцењивања њиховог рада било у погледу утврђивања њиховог економско-социјалног положаја.

Имајући у виду изнето, нижестепени судови основано налазе да је и тужени приликом доношења одлука о отказу уговора о раду запосленима (између осталих и тужиљи), због престанка потребе за њиховим радом услед смањења броја извршилаца на радним местима која су до тада обављали, био у обавези да у образложењу решења наведе који су конкретни разлози због којих је тужиља проглашена технолошким вишком, односно који су критеријуми били примењени при одлучивању ко ће од више запослених на истом радном месту бити проглашен технолошким вишком. Другачије поступање, односно отказ по

дискреционом овлашћењу послодавца, без навођења критеријума који су примењени и на основу којих је утврђено ко од више запослених представља вишак, такво решење чини незаконитим.

На основу изнетог, Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови, правилном применом материјалног права усвојили тужбени захтев и поништили решење туженог од 10.08.2011. године, којим је тужили отказан уговор о раду, а у складу са одредбом члана 191. став 1. Закона о раду, усвојили и захтев за враћање тужиље на рад, као нужне правне последице незаконите одлуке о престанку радног односа, па је применом члана 414. став 1 Закона о парничном поступку одлучено као у ставу првом изреке.

Туженом нису досуђени трошкови ревизијског поступка, с обзиром да није успео у ревизијском поступку, због чега је применом члана 165. став 1. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић